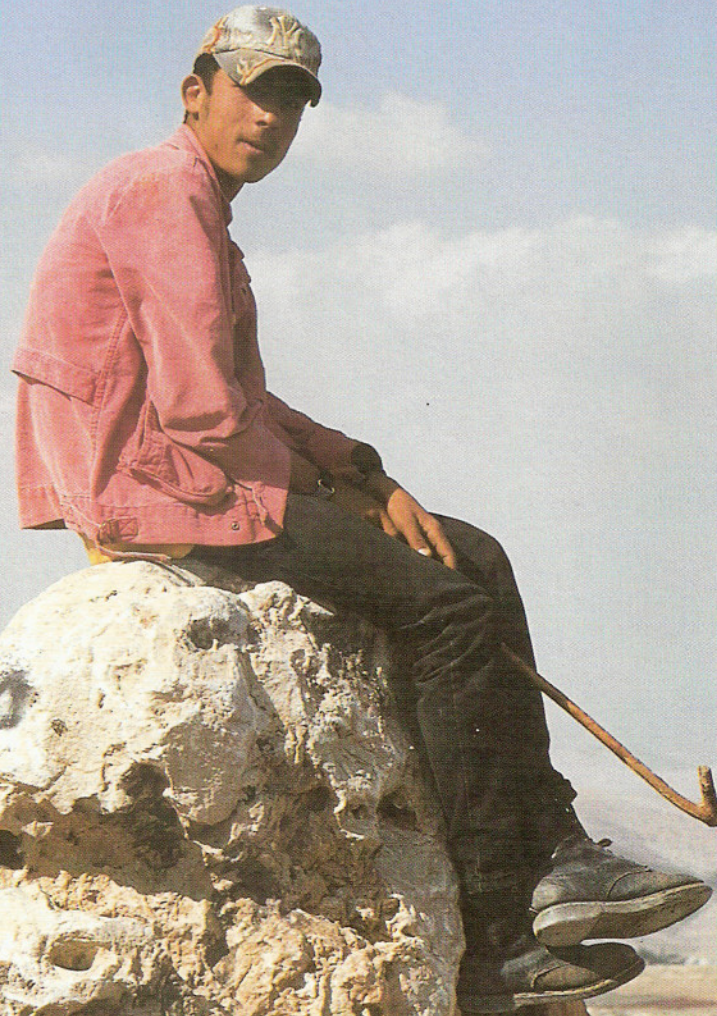

VIE SANOMA

LOKAKUU • NRO 5 • 2001

Idän ja lännen kulttuurit

ovat syvässä murroksessa

***Pelko oman kulttuurin jäämisestä
muiden jalkoihin on suuri***

Messiaaniset juutalaiset tuovat esille uskoaan ja juuriaan

☐ Filosofian tohtori Gershon Nerel on toiminut kansainvälisen messiaanisten juutalaisten liiton (IMJA) Israelin alueen johtajana vuodesta 1993 lähtien. Hän sai filosofian tohtorin arvon heprealaisesta yliopistosta vuonna 1996. Nerelin väitöskirjan aiheena oli "Messiaanisten juutalaisten identiteetti Israelissa".

Tässä artikkelissa Gershon Nerel kertoo Israelin messiaanisten juutalaisten käyttämistä symboleista ja niiden merkityksistä

KUVAMERKKIEN SANOMAA ISRAELISSA

Monet messiaaniset juutalaiset seurakunnat ja järjestöt Israelissa käyttävät logoa havainnollistamaan omaa identiteettiään. Nuo vertauskuvat viittaavat usein kansallisiin kuviin, vaikkapa Menoraan tai Daavidin tähden, jotka ovat peräisin Raamatusta tai juutalaisesta perinteestä. Yhä useammin kansallisiin merkkeihin voidaan lisätä kuuluvaksi kala, joka on hyvin tunnettu antiikin ajoista Messiaan, Jeesuksen vertauskuvana. Tietenkään kuvien käyttö ei rajoitu pelkästään Israeliin.

Käytössä olevat messiaanisten juutalaisten symbolit kertovat, että ihminen voi olla juutalainen ja uskoa Jeesukseen ilman minkäänlaista ristiriitaa. Tämä sanoma on suunnattu ei-juutalaisille kristityille ja juutalaisuskoisille. Sen tarkoitus on ilmoittaa, että Jeesus oli ja pysyy juutalaisena ja että Häneen uskovat juutalaiset eivät ole pettureita eivätkä luo-pioita.

Ristin merkki

Viime vuosikymmenien aikana useimmista messiaanisten juutalaisten symboleista on poistettu ristin merkki. Uudet symbolit heijastavat kuitenkin yhä ristin aineksia, vaikkakin niukasti ja epäsuorasti. Selityksenä tälle näyttää olevan Jeesukseen uskovien juutalaisten lisääntyvä esillä olo samoin kuin heidän yhteiskun-

nallinen osallistumisensa virallisen juutalaisuuden sisällä.

Juutalaiset muistavat yhä kirkon vainot ja pakkokäännetykset, jotka on aina tehty ristin nimessä. Jo Israelin kansakouluissa opetetaan lapsia välttämään sitä. Esimerkiksi matematiikan tunnilla lasten on käytettävä plusmerkkiä siten, ettei se näy ristiltä. Oppilaiden on piirrettävä tuosta merkistä vain kolme ylintä sakaraa ja jätettävä alaosa pois. Tämä osoittaa, miten juutalaisuus tänäkin päivänä pitää ristin symbolia kristillisen antisemitismien vertauskuvana. Sen vuoksi tunnusmerkkeihin pyritään muotoilemaan vaihtoehtoja poistamalla tai minimoimalla ristinmerkki. Tämä kehitys ei tapahdu kuitenkaan ilman kiistoja tai jopa jakaantumisia.

Risti ja juutalaisvastaisuus muistetaan erityisesti Israelin valtiossa. Siellä ei ole unohdettu ristiretkeläisiä, jotka kristillisen kirkon siunaamina valloittivat maan surmaten ja karkottaen juutalaisia. Verisin käsin ristiretkeläiset kantoivat samanaikaisesti ristiä ja miekkaa. Tämän taustan vuoksi monet Israelin messiaaniset juutalaiset kieltäytyvät asettamasta risti-symbolia kotiensa tai seurakuntasaliensa seinille. Samanlainen suhtautuminen heillä on vaikkapa pienessä henkilökohtaisessa kaulakorussa olevaa ristiä kohtaan.

Jeesukseen uskovat juutalaiset korostavat kuitenkin sekä yksityisessä että julkisessa opetuksessaan sitä, että ristiin-
naulitun Messiaan sanomalle

ei ole korviketta. Ilman ristin kuvallista symboliikkaa he toistavat ja osoittavat avoimesti ristin kaitaa tietä. Kulmakivenä heidän uskossaan on sanoma ristikästä, joka on armon, anteeksiantamisen ja iankaik-
kisen elämän lähde.

Risti Daavidin tähdessä

Maailmansotien välisenä aikana Daavidin tähden risti-symboli oli ahkerassa käytössä ja se säilyi sellaisenaan Israelissa vielä valtion perustamisen (1948) jälkeisinä vuosikymmeninä. Tämän kuvan massalevittämisen takana oli kolme henkilöä: Abram Poljak, Agnes Waldstein ja Albert Springer. 1950-luvun alkuvuosina Jerusalem Jewish Christian Fellowship käytti julkisesti virallista lippua, jonka sinisellä pohjalla oli valkoinen risti Daavidin tähden sisällä. Vuonna 1959 he ottivat käyttöön toisenkin merkin. Se esitti punaista, seitsenhaaraista kynttelikköä. Seitsemän haaran välissä oli Daavidin tähden sisälle piirretty risti.

Lippuun sijoitetusta ristikästä tuli tässä yhteisössä pian riitelyn aihe. Poljak puolusti sitä voimakkaasti perustellen samalla, etteivät he ole puolikristittyjä. Poljakin kuoltua

vuonna 1963 'risti Daavidin tähdessä' -symbolia ei enää näkynyt Israelin messiaanisten juutalaisten seurakunnissa. Myöhemmin messiaanisten juutalaisten logot kehittyivät maassa toisiinsa suuntiin. Ne näyttivät ristin merkin korvikkeilta.

Daavidin tähti valon tähdessä

Vuonna 1958 Zeev Shlomo Kofsman, Messianic Assembly of Israel – The Assembly of Jerusalem -seuran perustaja, suunnitteli seurakuntaansa varten uuden symbolin. Tässä merkissä oli kolme osaa: keskellä valkoinen Daavidin tähti ympärillään sininen tähti, jota taas ympäröi rengas. Siihen oli kirjoitettuna hepreankielinen lause: "Nouse, loista kirkkaana, sillä sinun valosi on tullut" (Jes. 60:1).

Sininen tähti oli muotoiltu kahdeksankulmaiseksi neljän äärimmäisen sakaran ulottuessa renkaan ulkopuolelle. Tähtikuvio edusti ristiä epäsuorasti. Toinen aihe, joka kuvastuu tässä symbolissa, on kompassi. Se kertoo, että niin kuin tuo arvokas väline johtaa ihmisiä tuntemattomilla seuduilla, niin myös Jeesuksen valo ohjaa meitä totuuteen.

Näiden osien yhteys sai aikaan ystävällisen symbolin, joka ei kiihottanut liikaa. Siinä yhdistyi Vanhan ja Uuden testamentin perusmessiaaninen kertonta. Symbolissa oleva hepreankielinen kirjoitus yhdessä valon tähden kanssa loi mielikuvan, että tunnuksen kantajat olivat juutalaisia ja uskoivat Raamatun profetian täyttyneen.

Muiden Risti Daavidin tähdessä - symbolien tavoin tämäkin 'Daavidin tähti valon tähdessä' - merkki eli vain vuosikymmenen. Joulukuussa 1969

KUVA: PHILIPPE GUEISSAZ

Ristiretkeläisten kaivertamia ristejä Jerusalemin Pyhän haudan kirkolla.

Jerusalem Messianic Assembly hyväksyi joukkoonsa uusia jäseniä. Samalla se muutti takaisin alkuperäiselle paikalleen Profeettojen kadulle, jossa se sijaitsee nykyäänkin.

Uusi johtaja ei voinut hyväksyä sitä, että seurakunnan symboli henkilöityi Kofsmaniin ja hänen työhönsä. Kofsmanin kuoleman jälkeen 1976 tämä symboli poistui vähitellen käytöstä. Nykyisin seura käyttää toista merkkiä: Menora ja Kala.

Delfiini

Vuosina 1966-69 Jerusalemiin perustettiin messiaanisten juutalaisten painatuskeskus. Perustamista tuki United Christian Council in Israel (UCCI). Victor Smadja ja Risto Santala, jotka edustivat Suomen Lähetysseuraa, esittelivät delfiini-

symbolin ja ehdottivat sen käyttöönottamista.

KalasyMBOLISTA ei tullut kiistelyn aihetta. Se hyväksyttiin yleisesti esittämään vertauskuvallisesti Jeesusta. Kuten hyvin tiedetään, varhaiskirkon isät viittasivat kreikankieliseen kirjainyhdistelmään IKHΘYΣ, joka samaistaa Messiaan kalaan. Alkuperäinen kirjainsana tarkoitti: Jeesus Kristus, Jumalan Poika, Pelastaja.

Israelin Jeesukseen uskovat juutalaiset ottivat käyttöönsä delfiini-symbolin, joka rauhallisintaiteen keinoin esittelee Jeesukseen viittaavaa kalasyMBOLIA. Edesmennyt Moshe Ben-Meir tulkitsee tätä Matteuksen evankeliumin kohdan avulla: "Sillä niin kuin Joonas oli kolme päivää ja kolme yötä suuren kalan vatsassa, niin Ihmisen Poikakin tulee olemaan kolme päivää ja kolme yötä maan povessa." (Matt. 12:40). Ben-Meir selitti, että suuri kala oli hepreankielessä DAG, joka on puhdas eläin. Se ei ollut valas, tuo jättimäinen ja epäpuhdas merikala. Heprean kielessä kullakin kirjaimella on oma lukuarvonsa. Ben-Meirin mukaan kirjaimet Daled (4) ja Gimel (3)

sanassa DAG muodostavat numeron 7, "joka on pyhä numero ja joka ilmaisee jumalallisen täydellisyyden". Tätä perustelua seuraamalla ja kirjainten lukuarvoja käyttäen voidaan helposti osoittaa Jeesuksen täydellisyys ja jumalallisuus kalan messiaanisessa symboliikassa.

Dolphin Christian Press and Publishers sai toimia ilman vuokraa pohjakerroksen huoneessa suomalaisella lähetyskoululla Jerusalemissa. Sen johtotasolla olivat edustettuina International Hebrew Christian Alliance ja Suomen Lähetysseura. Lokakuussa 1969 Delfiini-lehdistön koneet ja varat siirrettiin Yanetz Ltd:lle, uudelle messiaaniselle julkaisijalle Jerusalemissa, joka toimii edelleen.

Menoran valo

Kun Israelin messiaaninen juutalainen liitto alkoi julkaista vuonna 1991 lehteään Zot Habrith, valittiin seitsenhaarainen kynttelikkö sen symboliksi. Seitsenhaarainen kynttilänjalka oli alunperin sijoitettuna liitonmajaan ja temppelin pääkuoriin. Siitä lähtien Menora on ollut juutalaisten ja juutalaisuuden yleinen vertauskuva. Nykyisin se on presidentin ja Israelin valtion virallinen tunnus.

Perinteisestä syyttämättömästä menorasta poiketen messiaaniset juutalaiset käyttävät tavallisesti palavan menoran symbolia. Heille menora kuvaa Messiaan valoa (Joh 1:4-5), joka valaisee ja peittää kokonaan (Lk 8:16).

Vuonna 1989 syntynyt Israeli Alliance oli hyvin samankaltainen kuin vuonna 1925 perustettu International Messianic Jewish Alliance. Niinpä tytär-

yhteisö löysi menora-symbolin äitiiltöltä. 1940-luvulta saakka International Alliance on käyttänyt palavan menoran vertauskuvaa "todistajan kynttilänjalkana". Myöhemmin 1950-luvulla Kansainvälinen liitto lisäsi menora-logoonsa kreikkankielisen sanan IKHTHYS kuvaamaan Jeesusta Messiasista. 1970-luvulla heprealainen kristillisen kansainvälisen liiton elin pudotti edellä mainitun kreikan sanan logostaan ja asetti tilalle hepreankielisen kirjoituksen: "Jeesus sanoi: 'Minä olen maailman valo'".

Nykyisin Kansainvälisen liiton palavassa menorassa on lyhennetty hepreankielinen kirjoitus: "Jeesus maailman valo". Tätä logoa käytetään Israelissa virallisissa kirjepapereissa ja myös pankkishekeissä ja kuiteissa.

Gideonin soihtu ja trumpetti

Israelissa asuu paljon Etiopiasta maahan muuttaneita messiaanisia juutalaisia. Heidän yh-

teisönsä merkissä on esillä juutalainen Gideon, joka pitää toisessa kädessään palavaa soihtua ja toisessa trumpettia. Taiselijan jalkojen alla on rikottu ruukku. Kuvan alaosassa on kolme hepreankielistä sanaa: trumpetti, ruukku, soihtu. Nuo sanat julistavat vertauskuvallisesti: "Olemme pieni vähemmistö, mutta Jumala on kanssamme; lopuksi voitto on meidän". On kiinnostavaa, että soihtua ja trumpettia olivat aikaisemminkin käyttäneet Jeesukseen uskovat juutalaiset. Esimerkiksi erään hepreankielisen lehden nimenä oli Soyhtu. Sitä julkaistiin Jerusalemissa vuosina 1960-62. Toisella lehdellä, jota painettiin Haifassa vuonna 1953, oli nimenä Trumpetin ääni.

Menora ja Kala

Helmut Iffert Messianic Assembly in Jerusalem -seurasta on Menora ja Kala-logon keksijä ja suunnittelija. Logo on laajalti käytössä Jeesukseen uskovien juutalaisten keskuudessa Israelissa. Tässä symbolissa kalan vaakasuoran muodon pohjaosana on meno-

ran alaosa. 'Menora ja kala' -merkkiä on painettu kirjoihin ja kirjasiin, joita on julkaissut Victor Smadjan johtama Yanetz Printing Press Jerusalemissa.

The Messianic Assembly in Jerusalem, jonka Shlomo Kofman on alunperin perustanut, käyttää nykyisin logonaan 'Menora ja Kala' -symbolin toista muotoa. Tämä logo on puolisoikea koostuen kolmesta osasta: suuri seitsehaarainen menora, jonka yläpuolella on pieni kala ja ylimpänä heprealaiset sanat: Kehila Meshiit Israelit. Tämän symbolin sanoma on selkeä: Keskiosaan sijoitettu kala julistaa Jeesuksen tärkeyttä ja menora kansallista juutalaista näkökantaa.

Messianic Assembly'n rakennuksessa seitsehaarainen menora valaisee sähköllä. Se on asetettu lähelle seurakuntasalin saarnatuolia. Tällainen käytäntö on tavanomaista joissakin muissakin seurakunnissa. Juuri menoraa pidetään Jeesukseen uskovien juutalaisten symbolina.

Mielenkiintoista on, että israelilaisten arkeologien mu-

kaan toisen vuosisadan jälkipuoliskolta ja kolmannelta vuosisadalta lähtien menora on ollut messiaanisenä symbolina koko juutalaisessa maailmassa.

Juutalaisessa taiteessa menora heijastaa koko kansan yhteistä toivoa, että Messias tulisi pian. Niinpä samalla kun menora on hyväksytty juutalaisuudessa pelastuksen toivoa ilmaisevaksi symboliksi, Jeesukseen uskovat juutalaiset samaistavat sen Messias Jeesukseen. Näin menora on sekä kansallinen että messiaaninen symboli. □

ARTIKKELI ON KÄÄNNETTY JULKAISUSTA LCJE BULLETIN NRO 62/2000. LUPA JULKAISEMISEEN ON SAATU TEKIJÄLTÄ.

Israelin messiaaniset seurakunnat kasvavat

LÄHDE: IDEA SPEKTRUM

Kristillisen HaGefen-kustannusliikkeen ja messiaanisen seurakunnan johtaja Baruch Maoz Rishon Le Zionin kaupungista Tel Avivin läheltä kertoo odottavansa voimakasta juutalaiskristillisen liikkeen kasvua Israelissa. Tällä hetkellä maassa lasketaan olevan 7000 juutalaiskristittyä. Useimmat heistä nimittävät itseään messiaaniksi juutalaisiksi, sillä he tahtovat tuoda esiin sen, että

he uskovat Jeesuksen olevan heprealaisessa Raamatussa eli Vanhassa testamentissa luvattu Messias. Venäjältä ja Etiopiasta tulleet maahanmuuttajat ovat kasvattaneet juutalaiskristittyjen määrää. Viidesosa heistä pystyy lukemaan hepreaa, kieltä puhuu sujuvasti noin puolet tuosta ryhmästä. Loput käyttävät jokapäiväisessä elämässään omaa äidinkieltään.

Messianisilla juutalaisilla on 70 hepreankielistä seurakun-

taa ja 53 kotiseurakuntaa. Keskimäärin niissä on 80 jäsentä. Noin 30 seurakunnassa puhutaan venäjää ja kuudessa amharaa. Baruch Maoz arvioi, että messiaanisten juutalaisten määrä kasvaa vuosittain noin 10 %. Uudet jäsenet ovat ennen kaikkea seurakuntalaisten lapsia, mutta myös niitä, jotka on tavoitettu evankelioimistilaisuuksissa. Niinpä on odotettavissa, että vuosikymmenen loppuun mennessä juutalaiskristittyjen määrä kasvaa tuhansilla.

Messianisia seurakuntia perustanut amerikkalainen lähetystöntekijäpariskunta karkoitettiin Israelista viime vuonna. Viktor Redko oli puolisoineen tullut maahan vuonna

1996 ja aloittanut evankelioimistyön Venäjältä muuttaneiden juutalaisten parissa. He opettivat Raamattua, perustivat messiaanisia seurakuntia ja kutsuivat juutalaisia kristillisiin konferensseihin. Heidän taustajärjestönsä oli helluntaikirkollinen. Redkon parisunnan työ herätti ulkomaiden kristittyjen toimintaa vastustavan ryhmän huomion ja heistä tehtiin valitus hallitukselle. Seurauksena oli karkotuspäätös ja Redkojen piti lähteä maasta. Pariskunta on alunperin tullut Valkovenäjältä ja kuulunut aikoinaan maanalaiseen kirkkoon. Vuonna 1989 Redkot muuttivat asumaan Yhdysvaltoihin kokeimensa vainojen tähden. □